

Posudek bakalářské práce sl. Nikoly Dvořákové, Christianizace raně středověké společnosti ve světle movitých archeologických nálezů. Praha 2011, 124 strany včetně katalogu nálezů, soupisu literatury, 7 tabulek, 8 map a 10 obrázků.

Posuzovaná práce sbírá a hodnotí raně středověké památky z území České republiky (název práce téma geograficky přesně nevymezuje), které dosavadní bádání nejčastěji spojuje s křesťanstvím a s počátky jeho šíření na našem území. Dílčím problémům z této tematiky se v minulosti věnovalo více autorů (Krumphanzlová, Měřínský, Nechvátal, Klanica), nejnověji komplexně L. Roganský.

V úvodní kapitole posuzované práce autorka stručně shrnula názory současného historického bádání na počátky christianizace našich zemí. I to však v řadě otázek vyslovuje názory značně protichůdné. Autorka v práci opakuje některé tradičně se opakující názory, které jsou – podle mého názoru – diskutabilní. Např. na str. 12 „odmítnuta prosba Moravanů v Římě o větší míru církevní samostatnosti.“ Archeologie zase nemůže potvrdit tvrzení, že „Bořivoj ... vystavěl ... kostel Panny Marie v Praze, kam přesunul své hlavní sídlo.“ Tuto úvodní kapitolku chápe však autorka pouze jako „historické pozadí své práce“.

Jádrem posuzované práce je soupis a rozbor movitých památek spojovaných s křesťanstvím. Ty dělí autorka do dvou skupin: na předměty přímo spojené s křesťanstvím a na předměty zdobené křesťanskými symboly a motivy. Podrobně hodnotí závěsné křížky a nákončí. Dospívá k řadě zajímavých závěrů (např. v jakém prostředí jsou tyto předměty nalézány, odlišnost situace v Čechách a na Moravě, mnohé z těchto předmětů ztratily svůj původní význam a v povědomí lidí se stávaly amulety, některé vysloveně křesťanské památky, jako kolínský kalich, mohly nabýt zcela jiného významu apod.).

Co nalezené křížky aj. památky znamenaly pro jejich nositele (zda to byli křesťané) zůstává většinou v oblasti dohadů. Autorka nepodléhá zjednodušujícím soudům a oprávněně neoznačuje každého uživatele těchto památek za křesťana. Naopak ukazuje na složitost období, které předchází bádání nejčastěji označovalo jako dvojvěří (tento termín zcela správný není).

K práci nemám žádné kritické výhrady. Ty se spíše týkají formální stránky předložené práce. Za málo vhodné považuji citace Kosmovy kroniky z jejího českého překladu (naopak doporučuji citovat z Bretholzovy edice). Citace z Bible doporučuji podle jejího nejlepšího českého překladu (Jeruzalémská Bible. Kostelní Vydří 2009). V práci se objevují neopravené překlepy a gramatické chyby (např. na s. 8, 49, 51, 65, 101). V soupisu literatury chybí u některých citací článků z časopisů uvedení příslušného ročníku. Na mapkách 1, 2 a 8 chyběně zakreslena Budeč, na mapce 7 chybně zaneseny Kralovice (leží u Říčan).

Vzpomenuté formální chyby nikterak nesnižují velmi dobrou úroveň předložené práce. Autorka v ní prokázala výbornou znalost archeologického materiálu, schopnost

samostatně pracovat s archeologickým materiálem i dobrý přehled po příslušné odborné literatuře. Práci doporučuji k dalšímu řízení.

Praha, 15. června 2011

Prof. PhDr. Jiří Sláma, CSc.